

YÜZLERCE ÇİÇEK BİRDEN AÇTI (1979)

TARIK BUĞRA (1918 – 1994)

Hakkında

Gerçek bir olaydan esinlenerek kaleme alınmış olan oyun 1979 yılında Ötüken Neşriyat tarafından kitap haline getirilip yayımlanmıştır. 1989-1990 sezonunda İsmail Bekir Ağlagül adlı yönetmen tarafından sahneye konulmuştur. Oyunun konusu Humbhery Evans'ın *Kızıl Çin'den Neden Kaçtım* adlı eserine dayanmaktadır. Eserde sosyalizme gönül vermiş olan bir akademisyenin Şangay Üniversitesi'nde sekiz yıl çalıştıktan sonra komünizmden kaçarak ABD'ye gitmesi anlatılır. Zira Türkiye de baskıcı rejimlerden kaçıp Türkiye'ye sığınan soydaşlarına kucak açmıştır. Bulgaristan'daki baskıcı yönetimden kaçıp Türkiye'ye sığınan isimlerden biri Naim Süleymanoğlu'dur. İki bölümden oluşan oyunda toplamda on iki sahne bulunmaktadır. İçeriğinden ve işlenen konudan dolayı bir türlü Devlet Tiyatroları repertuarına alınmayan oyun kaleme alınışından yıllar sonra sahneye koyulabilmiştir.

Özet

Üniversitenin en başarılı öğrencisi olan Robert Loh, eğitimini tamamlamak amacıyla ABD'ye gitmeden önce büyük bir hayranı olduğu şarkıcı Lili'yle tanışmak için bara gelir. Çarlı Ken Loh'u Lili'yle tanıştırır. Loh Lili'ye aşkını ilan eder ve onunla evlenmek istediğini söyler. Lili Loh'un teklifini ABD'ye gitmesi koşuluyla kabul eder. Loh'un ABD'de bulunduğu süre zarfında ülkesinde devrim olmuştur. Devrimcilerle birlikte ülkeye geri dönmek için planlarını yapan Loh olumsuz haberler alsa da Lili için geri döner. Yapılan devrim sonucunda ülkede tamamen bir baskı rejimi kurulmuş ve yapılan reformlar herkesi zor duruma sokmuştur. Mesleğinden dolayı yozlaşmış bir vatandaş olarak kabul edilen Lili de kayıplara karışır. Ülkeye dönmüş olan Loh Lili'yi arar. Çevresindeki herkes Loh'un ülkeyi terk etmesini ve böylelikle kendini kurtarmasını ister. En sonunda Loh Lili'yi bulur. Lili varıl biriyle evlenmiş ve eşini ispiyonlayıp parti için çalışarak önemli yerlere gelmiştir. Başlarda oldukça idealist hayalleri olan kişiler zaman içinde aşırı bireyselleşip yozlaşır. Arkadaşlarını jurnalleyen ve parti için çok çalışmış olan Loh, yaptıklarıyla partinin güvenini kazanıp bir konferansa katılma münasebetiyle ülkeyi terk etme şansını yakalar. Ancak yapmış olduklarından derin bir utanç duyan Lili intihar eder.

Kişiler

<i>Robert Loh</i>	Başoyuncu, zeki bir bilim insanıdır. Lili'ye âşıktır.
<i>Çarlı Ken</i>	Aileden varıl bir iş insanıdır. Loh'un en yakın dostudur.
<i>Lili</i>	Şarkıcıdır. Loh'a âşıktır.
<i>Renç</i>	Devrimci gençlerin liderlerindendir.
<i>Dong</i>	Loh'un devrimci arkadaşlarındandır.
<i>Lens</i>	Loh'un devrimci arkadaşlarındandır.
<i>Profesör</i>	Loh'un üniversitedeki öğretmenidir.
<i>Ağabey</i>	Loh'un ağabeyidir.
<i>Rahip</i>	Loh ile Lili'nin falına bakan Budist rahiptir.
<i>Birinci</i>	Rejimin başındaki en önemli kişidir.
<i>İkinci</i>	Rejimin yöneticilerindendir.
<i>Üçüncü</i>	Rejimin yöneticilerindendir.
<i>Dördüncü</i>	Rejimin yöneticilerindendir.
<i>Sekreter</i>	Parti sekreteridir.

Detaylı Olay Örgüsü

Loh Lili'nin Şarkı Söylediği Bara Gelir Birinci Bölüm'de mekân gri ve zayıf bir ışıklandırması olan bir sahnedir. Robert Loh sahnenin dibinde bir gölge gibi belirir ve öne doğru yürür. Saçları dağınıktır ve elleri trençkotunun cebindedir. Loh Lili'nin söylediği hüznü ve ayrılık temalı bir şarkıya kendi kendine mırıldanarak eşlik eder. Loh cebinden bir mektup çıkarıp ona bakar. Kısa süre içinde

onu aldığı yere geri koyar. Loh tiradında mektubu büyük mücadeleler verip badireler atlatıp cesaret göstererek getirdiğini ifade eder.

Ken Loh'u Lili'yle Tanıştırır

Ardından sahnede bir görüntü belirir. Loh çekingen, beceriksiz ve özensiz bir halde oturmaktadır. Ken bara gelen Lili'yi Loh'la tanıştıır. Onun kendisiyle tanışmaya can attığını söyler. Ken Lili'ye onun utangaç görüntüsüne aldanmamasını, üniversitenin en başarılı öğrencisi olduğunu ve ABD'ye gönderileceğini söyler. Lili Loh'la samimiyet kurmak için onu dansa davet eder. Dans edemeyeceğini söylemesi üzerine Lili onunla sadece sohbet etmeye karar verir. Onu geçen hafta Kulüp Üç Altı'da gördüğünü söyler.

Loh'un Lili'ye Duygularını Açması

Loh Lili'ye neden böyle bir iş yaptığını sorar ve yaptığı işi ona yakıştıramadığını ima eder. Lili Loh'u sahneye çekip onunla dans etmeye başlar. Lili bu işi namuslu bir şekilde yapmanın mümkün olduğunu, bir gün bu işi bırakıp şerefli bir eş olmak istediğini, hasta bir babası olduğunu ve ona bakması gerektiğini söyler. Loh Lili'yi daha fazla görmek ve onunla birlikte olmak istediğini söyler.

Rahip'in İkiliye Geleceklerini Söylemesi

İkili bir Budist rahibine fal baktırır. Rahip Loh'a zorluk ve sefaletle geçen bir dönemden sonra çok başarılı biri olacağını söyler. Lili'ye ise mutlu ve sağlıklı geçen bir dönemden sonra zorluklarla dolu bir hayat geçireceğini söyler. Loh fala inanmaz ve Lili'ye endişelenecek bir şey olmadığını, zira birlikte aynı kaderi paylaşacaklarını söyler. Lili onunla birlikte olmayı kabul eder ancak kendisine bağlanılmasını istemez. Kırılarda buluşurlar ve Loh ona çok iyi davranır.

Loh'un Bütün Engellemelere Rağmen Lili'ye Evlilik Teklif Etmesi

Loh'un Lili'yle birlikte olduğunu duyan Ağabey babasının duyduğu rahatsızlığı dile getirir ve ailenin adının kirlendiğini söyler. Profesör de Loh'a derslerine ve sınavlarına odaklanmasını ve Lili'den vazgeçmesini öğütler. Aksi halde ABD'ye gidemeyecektir. Ken Loh'a Lili'yi onunla tanıştırdığı için kendini suçladığını söyler. Lili de Loh'u olumsuz yönde etkilediğini düşünür. Loh'la birlikte olmaktan pişmanlık duymaya başlar. Ancak Loh onu sevdiğini, ne olursa olsun ondan vazgeçmeyeceğini ve onunla evlenmek istediğini söyler. ABD'ye gitmesi şartıyla Lili Loh'a teklifini kabul edeceğini söyler. Lili Loh'a onu bekleyeceğini de söyler.

Loh ABD'deyken Ülkede Devrim Olması

Loh ABD'de konakladığı pansiyonda yurttaşlarıyla birlikte oturup devrim hakkında konuşmaktadır. Dong, Lens ve Renç ülkede gerçekleşmiş olan devrimi kutlar ve Ken gibi burjuvaların yaşam stilleriyle alay eder. Lili'den gelen bir mektubu gördüklerinde Loh'a böylesi burjuva işlerle uğraşmaması gerektiğini söylerler. Yakında ülkelerine geri döneceklerdir. Ken bir süre sonra onlara katılır. Burjuvalığından dolayı alay konusu edilen Ken onları ciddiye almaz ve yurdunu en az onlar kadar sevdiğini söyler. Ken'in bazı ifadeleri, eylemleri ve düşünceleri övülür.

Ken'in Devrimi ve Devrimcileri Eleştirmesi

Ken onların devrim heyecanını gülünç bulur. Zira yeni rejim ve hükümet yeni düzeni kurabilmek için kapitalistlere ihtiyaç duyacaktır ona göre. Ken Renç'le tanışır. Onun hareketin lideri olduğunu bildiğini ve konuşmalarını korkunç bulduğunu söyler. Ken'e göre Renç akılsız yığınları korkuyla kontrol eden bir demagogdur. Üçlü pansiyondan ayrıldığında Ken Loh'a ülkeye dönüp dönmeyeceğini sorar. Profesör'den aldığı mektuplarda ülkeye dönmesi gerektiğinin, babasından aldığı mektuplarda ise dönmemesi gerektiğinin söylendiğini söyler. Loh Lili için ülkeye dönmeye karar verir.

Ülkenin Otoriter ve Adil Olmayan Bir Rejimle Yönetilmesi

Ülkeyi yöneten dördlünün bir tiradıyla sahne başlar. Kapitalistlere karşı olmadıklarını, mevcut kapitalizmi yeterli bulmadıklarını ifade ederler. Bundan dolayı Ken gibi zengin aileleri ülkede tutmaya çalışırlar. Ancak hem Loh'un babası hem de Ken'in ailesi ülkeyi terk etmiştir. Ken ülkeye dönmüştür. Toprak reformu sayesinde köylüler toprak sahibi olmuştur. Ancak bütün vergiler küçük toprak sahiplerinden toplandığından köylüler topraklarını satıp kente göç etmek zorunda kalırlar. Devrimin üzerinden iki yıl geçmiştir. Toprak reformu başarısız olmuştur. Çarlı Orora Koleji'nin en güzel kızıyla evleneceğini duyururken Loh Lili'yi bulamadığı için duyduğu üzüntüyü dile getirir. Profesör Loh'a rejimin şarkıcı ve dansözleri fahişe olarak nitelendirdiğini ve hem onları hem de onlarla görüşenleri ağır bir şekilde cezalandırdığını söyler.

Üniversitenin Rejim Karşıtlarından Temizlenmesi

Rejimi yöneten dört büyük üniversite reformu adı altında akademiye yabancılardan ve rejimden yana olmayıp rejimden yana olmaması gerekenlerden temizleme planını yürürlüğe koyar. Renç ve Dong Loh'u devrime ve rejime karşı

olmakla suçlar ve onu gizlice sorguya çeker. Ancak Loh onların bu iddialarını reddeder. Ardından üniversiteleri temizlemekle görevlendirilen kadrolar gelir. Loh odasına gönderilir. İkiliden biri ABD'de milliyetçilerle birlikte olmak ve konsolosluktan burs almış olmakla suçlanır. Ardından ikiliden ifadelerini yazmaları istenir. Profesör Loh'a soğukkanlı olmayı, kimseye güvenmemeyi ve uyum sağlamış gibi görünmeyi öğütler. Zira ona göre ne olursa olsun bu baskıya karşı bilim varlığını sürdürmelidir. Ken odaya girer ve bazı akademisyenlerin odalarının işaretlenmiş olduğunu söyler. Üniversiteden atılan akademisyenlerin odası işaretlenmektedir.

Lili'yle Loh'un Yollarının Ayrılması Profesör, alanı dışında bir ders vermekle görevlendirilir. Loh, temizlikten nasıl kurtulacağını düşünür. Ken Loh'a Profesör'ün öğütlerini hatırlatır ve hayatta kalabilmek için düzenin bir parçası olması gerektiğini ona hatırlatır. Ken Loh'a akademiden atılmadan önce kendi rızasıyla görevinden istifa etmesini önerir. Ken Loh'un un fabrikasında müdür olmasını sağlayacaktır. Hükümetteki nüfuzu sayesinde Ken Loh'u koruyabileceğini ancak kendisinin de düzenin bir parçası olması gerektiğini söyler. Aksi halde onu koruması mümkün değildir. Loh Ken'e son bir kez Lili'yi görmek istediğini söyler. İkili bir Budist tapınağının önünde buluşur. Loh Lili'den özür diler. İkili birbirlerine duydukları aşkı ifade ederler. Ancak Lili dejenere bir vatandaş olduğunu ve az da olsa almış olduğu eğitim sayesinde kurtulabildiğini söyler. Lili bir fabrikatörle evlenmek üzeredir. Zira kurtulmasının tek yolu budur. Lili Loh'a kendisini unutmamasını ve hayatta kalabilmek için elinden geleni yapmasını söyler. Lili Loh'a kimseye güvenmemesini salık verir.

Loh'un Lili'yle Olan İlişisinin Rejim Tarafından Öğrenilmesi Akademide ve kırsalda yapılan reformların ardından sıra aydın kesimine gelmiştir. Birinci, ülkenin bütün aydınlardan arındırılması gerektiğini söyler. Loh fabrikaya müdür olmuş ve rejimin arzuladığı bir vatandaşa dönüşmüştür. Emirleri sorgusuz bir şekilde uygular ve rejime karşı tehdit olarak gördüğü bazı kişileri jurnaller. Ken Loh'a rolünü gayet iyi oynadığını söyler. Devlet aklına rakip olabilecek aydınları temizledikten sonra rejim işçi liderlerini de temizlemek ister. Zira işçi liderleri rejim aleyhinde söylemlerde bulunarak halkı kışkırtmaktadır. Aslan Terbiyecileri adı verilen kadrolar aracılığıyla işçi liderleri şeref listesine alınacak ve halihazırda çalıştıkları yerlerden başka yerlere sürüleceklerdir. Fabrika müdürü olarak Loh işçi liderlerine haberi duyurur. Sekreter, işçi liderlerinin başka yerlere gönderilmesini doğru bulmaz. Loh Sekreter'e rejim karşıtı ifadelerde bulunduğunu ve ifade vermesi gerektiğini söyler. Ancak ondan önce Sekreter, asıl ifade vermesi gereken kişinin Loh olduğunu söyler. Aslan Terbiyecileri odaya girer ve Loh'u Lili konusunda sorgular. Rejimin memurları ikilinin bütün geçmişini bilmektedir. Lili dejenere bir vatandaş olmasının yanı sıra fabrikatör bir kapitalistle evlenerek rejime ikinci kez ihanet etmiştir. Loh, Lili'yle olan ilişkisini ve onun hakkında bildiği her şeyi itiraf etmeye zorlanır. Ağır baskılar sonucunda Loh, kadroların istediği itirafnameyi yazar ve onlara teslim eder.

Yüzlerce Çiçek Birden Açtı Kampanyası Sekreter Loh'tan bundan sonra nasıl davranışlar göstereceğine dair bir davranış bildirisi yazmasını ister. Daha sonra Çarlı Ken ve müdürüne yapılan saldırı yönetim tarafından eleştirilir. Onların ülkeden kaçması istenmemektedir. Yönetim Ken'i huzuruna çağırıp özürlerini iletir. Onun gibi kapitalistleri hükümetin destekleyeceğini ve soyunun devam edip çocuklarının sayısının artması için elinden geleni yapacağını söyler. Ken Loh'u ziyaret eder. Loh Ken'e süregiden soruşturmanın asıl hedefinin Ken olduğunu ancak kendisinin onu ispiyonlamadığını söyler. Ken Loh'a kendini toparlamasını ve ülkeyi terk etmesini teklif eder. Hükümet başlatmış olduğu Yüzlerce Çiçek Birden Açtı kampanyasıyla herkesten itirafçı olmasını ister. En çok da hükümetin eleştirilmesi istenir. Zira mevcut rejim toplumun neredeyse her kesimine zarar vermiş ve insanlar hak aramaya başlamışlardır. Ancak baskılar üstü örtülü bir şekilde devam etmektedir.

Loh'un Ülkeyi Terk Etmesi ve Lili'nin İntihar Etmesi Yeni rejimin gözdelelerinden biri olan Loh, artık kendini tanıyamamaktadır. Eski kişiliğine tamamen yabancılaşmış ve adeta ruhsuz ve kişiliksiz bir robota dönüşmüştür. Ancak Ken Loh'a bütün olumsuzluklara rağmen eski Loh'un zaman zaman kendini gösterdiğini söyler. Ken Loh'un ülkeden kaçmak için plan yaptığını anlamıştır. Zira başkalarının önünde sürekli olarak Ken'e kızmaktadır ve insanları eleştirmektedir. Loh Lili'yi görmek ister. İkili Budist tapınağının önünde buluşur. Lili de kişilik olarak tamamen değişmiştir. Eşini rejime ispiyonlamış ve rejimin istediği her şeyi yaparak yönetimde yükselmiştir. Lili Loh'a ülkeyi terk etmesi gerektiğini söyler. Birlikte kaçma planı yaparlar. Bir süre sonra Sekreter Loh'u ziyaret eder. Ken'le arasının bozulmuş olması, Lili'yle hiç görüşmemesi nedeniyle rejim onun güvenilir olduğuna kanaat getirmiştir. Loh'un istifası kabul edilmiştir ve İdeoloji Enstitüsü'ne atanmıştır. Hindistan'da düzenlenecek bir konferansa temsilci olarak katılması teklif edilir. Bu sayede Loh ülkeyi terk etmeyi başarır. Ancak bir süre sonra Loh Lili'nin intihar etmiş olduğuna dair bir mektup alır.

Temalar

Baskı Tarık Buğra, Humbhery Evans'ın *Kızıl Çin'den Neden Kaçtım* adlı eserinden esinlenerek kaleme almış olduğu oyunda baskı rejimlerinde yaşanan insanlık dışı durumları ve bu rejimlerden kaçan insanların durumunu kurgusal bir uzam ve zamanda işlemektedir. ABD'ye eğitim almak amacıyla gitmiş olan Robert Loh devrimci gençlerle birlikte devrimin gerçekleşmiş olduğu vatanlarına dönmek için sabırsızdır. Loh, Profesör'den ve babasından ülkedeki gelişmelerin olumsuz yönde olduğuna dair mektuplar alır. Ülkeye döndüğünde de tamamen baskı rejiminin içinde bulur kendini. Baskıcı yöntemler ve kurallarla insanlar tamamen denetim altında tutulur. Hükümete kendini kanıtlamak ve makam sahibi olmak isteyenler en yakınlarını jurnalleyip rejimin istediği profilde kişilere dönüştürler. Hükümet rejimi tehlikeye sokacak her eyleme ve her kişiye sert ve sıkı tedbirler alır. Rejimin varlığı insandan daha önemli hale gelmiştir.

Güç Güç insanı yozlaştırdığı gibi toplumu da yozlaştırır. *Yüzlerce Çiçek Birden Açtı* adlı oyunun olay örgüsünde bir devrim gerçekleşir. Anlatının başoyuncusu devrimi destekler ve ülkedeki sorunların çözüme kavuşacağından umutludur. Ancak ülkeyi ele geçirmiş olan Birinci, İkinci, Üçüncü ve Dördüncü adlı kişiler toplumu adeta esir alır. Kurmuş oldukları baskıcı ve zorba düzenle vatandaşları birbirine düşman eder ve insanları kişilik olarak kendilerine yabancılaştırır. Mevcut baskıcı yönetim gücünü konsolide etmek ve kendini tamamen güvence altına almak için vatandaşları kendine tamamen sadık olan kişiliksiz ve duygusuz robotlar haline getirmeye çalışır. Mevcut gücünü insanları birbirine düşürerek, şiddete ve tehdide başvurarak korur.

Aşk Oyunun başoyuncusu olan Robert Loh, üniversitenin en başarılı öğrencisiyken daha sonra üniversitede akademisyen olur. Öğrencilik yıllarında âşık olduğu bar şarkıcısı Lili'ye duygularını açar. Duygularına karşılık almış olan Loh Lili'ye evlenme teklif eder. Lili Loh'un teklifini onun ABD'ye gidip eğitimini tamamlaması şartıyla kabul eder. Ancak Loh ABD'ye gittikten sonra ikilinin arası açılır. Mektuplaşma sıklığı azalır. Loh, değişen rejim nedeniyle Lili'nin başına kötü bir şey geldiğini düşünür. Bir bar şarkıcısı olan Lili yeni rejim tarafından yozlaşmış vatandaş olarak kabul edilir. Ancak Lili varsıl biriyle evlenerek cezalandırılmaktan kurtulur. Mevcut baskıcı rejime uyum sağlayan Lili makam sahibi olmak için yakınlarını jurnalleyip her denileni yapar. Baskıcı rejimle birlikte yürekleri katılaştıran ikilinin duyguları da silikleşir. Ancak yine de birbirlerine duydukları aşk tamamen tükenmez. Oyunun sonunda Lili Loh'tan ayrıldığı ve yaptıklarından duyduğu utançtan dolayı intihar eder.

Yabancılaşma Humbhery Evans'ın *Kızıl Çin'den Neden Kaçtım* adlı eserinden esinlenerek kaleme alınmış olan oyunda oyuncuların kişilik olarak zaman içinde değiştikleri görülür. Ülkede devrimin gerçekleşip baskıcı bir rejimin kurulmasıyla birlikte kişiler kendi kişiliklerine yabancılaşırlar. Başlangıçta büyük idealleri ve samimi duyguları olan Robert Loh ile Lili zaman içinde kökten değişir. Dürüst, namuslu ve şerefli bir eş olma hayali kuran Lili devrimden sonra varsıl biriyle evlenmek zorunda kalır ve hem kendini korumak hem de makam sahibi olmak için partinin istediği her şeyi yapar. Duygusal olarak neredeyse tamamen katılaşır ve hissizleşir. Aynı şekilde Loh da idealist bir gençken rejimin önemli parçalarından biri haline gelir. Yakınlarını jurnaller ve partinin istediği gibi bir vatandaş olur. Devrimle birlikte kurulan baskıcı rejim vatandaşları kendilerine yabancılaştırır ve herkesi korkuyla yönetir.

Korku Tarık Buğra'nın kaleme almış olduğu *Yüzlerce Çiçek Birden Açtı* adlı oyunun olay örgüsü sırasında bir devrim gerçekleşir. Devrimin gerçekleşmesiyle birlikte devleti ele geçiren yeni rejim ve yöneticiler elde etmiş oldukları gücü korumak ve geliştirmek için insanları korkutmaya başlar. Cezalandırma, işini kaybetme ve hatta canından olma korkusu yaşayan kişiler zaman için kişilik olarak tamamen değişir ve kendi kişiliklerine tamamen yabancılaşarak idarenin istediği yurttaşlara dönüştürler. Korku nedeniyle kişiler bütün insani duygularını ve değerlerini yitirirler. Hayatta kalma dürtüsü ve üst makamlara yükselme hırsı kişileri zaman içinde tüketir. Loh'un Lili'ye ve Lili'nin Loh'a olan masum aşkı kirlenir. Birbirlerine karşı artık devrimden önceki duyguları besleyemezler. Zira yeni yönetim onların saflıklarını yok etmiştir.

Kişi İncelemesi

Robert Loh (Açık/İçe Dönük/Yumuşak Başlı/Sorumlu/Duygusal)

Oyunun başoyuncusu olan Loh üniversitenin en başarılı öğrencisidir. Öğrenci olduğu yıllarda büyük bir hayranı olduğu şarkıcı Lili'ye aşkını itiraf eder. Ardından doktora eğitimini tamamlamak amacıyla

ABD'ye gider. ABD'deki bazı vatandaşlarıyla birlikte devrim yanlısı eylemlere katılır. Ülkede devrim olduktan sonra bazı şüpheleri olmakla birlikte geri döner. Ancak ülkeye geri döndüğünde baskıcı bir yönetimle karşılaşır. Oldukça idealist, zeki ve yumuşak başlı bir kişiyken baskıcı rejim nedeniyle bireyci, antagonist ve kurnaz bir kişiye dönüşür. Üniversitede asistanken un fabrikasına müdür olur. Daha sonra ise partinin İdeoloji Enstitüsü'nde çalışmaya başlar. Ürkek ve terbiyeli bir mizaca sahipken zaman içinde patavatsız ve umursamaz bir kişi haline gelir.

Utangaç Devrimden önceki Ronert Loh oldukça içe dönük bir karakterdir. Kişiliğini niteleyen sıfatlar bu açıkça anlaşılır: "Ben... Özür dilerim, çok az biliyorum. Yani bilmiyorum ben." (Buğra 1990, 4).

Ürkek İçe dönük kişilik özelliği nedeniyle Loh, büyük bir hayranlık duyduğu Lili'ye duygularını uzun bir süre açamaz: "Ken: Merhaba. (Lili'ye Loh'u gösterir.) Sizinle tanışmak için can atıyor. Lili: Memnun oldum efendim. Benim adım lili'dir. Loh: Benimki de Loh. Robert Loh. Lili: Nasıl? Ken: Bakmayın siz onun pısrık görünüşüne; üniversitenin en parlak öğrencisidir o." (Buğra 1990, 4).

Nevrotik Devrimden sonra hayatta kalabilmek ve mevcut konumunu korumak için kendi kişiliğine ihanet etmiş ve bu durum derin bunalımlar yaşamasına sebep olmuştur: "Ken: Hadi hadi; iyi becerdin. Sıkı bir sempatizan oldun. Kötülüğü övebiliyor, iyiliği tepebiliyorsun. Journallerinden de haberim var. Çatır çatır adam yiyorsun. Bütün bunları da gözünü kırpmadan yapıyorsun. Loh: Çarli, Çarli; Lili'yi kaybetmek nedir benim için, anlayamazsın. Ama sen korkma benden. Ken: Çok, çok üzgünüm Loh senin için. Loh: Sakın ha! Bana büyük cinayetimi hatırlatma; Loh'u boğazladığımı hatırlatma bana. Sakın ha." (Buğra 1990, 37).

Coşkun Üniversitede genç bir öğrenciyken oldukça aslında içten içe oldukça coşkun ve heyecanlı bir kişiliğe sahiptir: "LOH – Size gerçeği getirdim: kaf Dağı'nın sarp doruklarından Canavarların elinden kurtardım onu..." (Buğra 1990, 3).

İçe Kapanık Çarli Ken'in Loh'u Lili'ye tanıtırken kullandığı sıfatlar onun kişiliğinin anlaşılmasında oldukça önemlidir: "(...) Loh, inadına çekingen, beceriksiz, rastgele giyinişli. Ama, girişteki halinden çok daha derli toplu ve dinç.. genç de" (Buğra 1990, 4).

Âşık Devrimden sonra Lili, sakıncalı bir vatandaş ilan edilmiş olmasına rağmen Loh onunla görüşmek ve onunla birlikte olmak ister: "LOH – (Silkinir) Yalnız.. Son bir defa dürüst davranmama son bir defa, izin ver, Çarli : Lili ile bir kere daha buluşacağız.." (Buğra 1990, 33).

Dürüst Devrimden sonra hükümetin gözüne girmek ve istediklerini elde etmek amacıyla Ken'i ispiyonlaması istenmişse de o bunu yapamamıştır. Eski dostuna ihanet etmek ona ölümden kötü hissettirmiştir: "LOH – (...) Ama Çarli, yapamadım. Ölüm çok daha kolaymış gibi geldi bana. Seni o kadar sevdiğim için mi? Sanmam. Etin direnişi gibi bir şeydi" (Buğra 1990, 48).

Yabancılaşan Değişen rejimle birlikte Loh'un kişiliği de tamamen olumsuz yönde değişir ve oyuncu zaman içinde kendi kişiliğine tamamen yabancılaşır: "KEN – Okul öncelerinin Rob'u.. LOH – Öldü. KEN – İlkokul.. LOH – (Kadehe uzanır; ama bırakır) Nerde?" (Buğra 1990, 52).

Lili (Açık/Dışa Dönük/Yumuşak Başlı/Sorumlu/Duygusal)

Tahsilini tamamlayamamış olan Lili hasta babasına bakmak için şarkıcılığa başlamıştır. Loh onun en büyük hayranlarından biridir. Ancak yaptığı meslek nedeniyle bazı çevreler tarafından hor görülmektedir. Yapmış olduğu mesleğe ve iyesi olduğu toplumun durumuna rağmen şerefini ve onurunu korumaya çalışır. En büyük hayali evlenip şerefli bir eş olmaktır. Hayatın acı gerçekleriyle genç yaşta tanışmış olmasında dolayı ona göre çok daha gerçekçidir. Yeni rejim tarafından yozlaşmış bir vatandaş olarak görülür. Cezalandırılmaktan korktuğundan varsıl biriyle evlenir ve partinin güvenini kazanıp yükselmek için istenen her şeyi yapar.

Mütevazı Lili, hayranlık duyulan ve sevilen bir şarkıcı olmasına rağmen narsisizme kapılmaz ve başkalarına karşı oldukça alçakgönüllüdür. Bu da onun yumuşak başlı bir karaktere sahip olduğunu göstermektedir: "Lili: (...) Ben Mister Loh, mütevazı bir adamın karısı olmayı umut ediyorum. Babam çok fakirdir Mister Loh, fazla okutamadı beni. Artık yaşlı ve hastadır da. Çalışmam gerek. Biliyorsunuz... Ama belki de bilemezsiniz siz, iş bulmak çok zordur. Yeni başladım bu işe. Ama

aranıyorum. Mister Loh, şerefimi korumaya da kararlıyım. Umudum gerçekleşirse şerefli bir eş olacağım. Basit bir hikâye bu, Mister Loh. Sizi ilgilendirmemelidir” (Buğra 1990, 7).

Tükenmiş Değişen düzenle birlikte baskıcı rejim kişileri insani olarak tüketir. Zaman içinde kendine yabancılaşan ve baskı altında olan Lili tükenmiş hisseder: “Biliyorsun iyi sezerim ben. İkimizin de içi kupkurdur artık. Yalnız aşka değil, dostluğa da bir şey veremeyiz artık” (Buğra 1990, 56).

Girişken Dışa dönük bir kişiliğe sahip olan Lili, kendisiyle tanışmak isteyip utangaçlık gösteren Loh’la kısa sürede samimi olur: “LİLİ – Aşırı tevazu iyi değildir Mister Loh; başkalarına çalışmak olur bu” (Buğra 1990, 4).

Gerçekçi Genç yaşlarda hayatın zorluklarıyla tanışmış olan Lili Loh’a nazaran daha gerçekçidir: “LİLİ – Siz romantiksiniz, Mister Loh. Belki de hayatı bilmiyorsunuz.. yani çevrenizin ve düşüncülerinizin dışındaki hayatı. Bilmiyorsunuz onu” (Buğra 1990, 6).

Dürüst İhtilal gerçekleşmeden önce Lili, şarkıcılık mesleğini bırakıp şerefli bir eş olmanın hayalini kurmaktadır: “LİLİ – (...) Mister Loh, şerefimi korumaya da kararlıyım. Umudum gerçekleşirse şerefli bir eş olacağım” (Buğra 1990, 7).

Kötümser Kötümser bir dünya görüşüne sahip olan Lili nevroitik nitelikler sergiler: “LİLİ – (...) Değersiz olduğum için de gerçeklere kolayca boyun eğirim. Zayıfım: umuda hakkım yok” (Buğra 1990, 34).

Yabancılaşan Değişen düzenle birlikte baskıcı rejim insanları kendi kişiliklerine yabancılaştırır: “LİLİ – (...) Yalnız aşka değil, dostluğa da bir şey veremeyiz artık. Bir şeyler hatırlıyorum; ama güzel miydi onlar? Tatlı mı idiler? Bunu bile bilemiyorum. Hatırlamak bile o kadar zor ki (...)” (Buğra 1990, 56).

Ümitsiz Oyunun sonunda yaptıklarından ve dönüştüğü kişiden utanç duyan Lili ümitsizliğe kapılarak intihar eder: “LİLİ’nin SESİ – Bahçeler bakımsız.. kuşlar susmuş.. rahipler yok. Bambu yongalarını da kaldırmışlar : Bütün fallar belli oldu. En önce de benimki. (Ara) Loooh; mezarlarımızdan sesleniyoruz biz birbirimize. (Ara) Çok büyük sevgilerin bile sevgililerin kaderini değiştirmediklerini biliyorum ben, Loh” (Buğra 1990, 60).

Çarli Ken (Açık/Dışa Dönük/Yumuşak Başlı/Sorumlu/Mantıklı)

Varsıl bir ailenin çocuğu olan Çarli Ken Robert Loh’un en yakın arkadaşıdır. Hayat dolu bir kişiliğe sahip olduğundan dışa dönük ve yumuşak başlıdır. Loh’la birlikte doktora eğitimini tamamlamak için ABD’ye gider ancak o devrimci harekete katılmaz. Ken olaylara karşı daha mantıklı bir tutum sergilediğinden oldukça faydacıdır. Devrimden sonra babasının fabrikalarının başına geçmek için ülkeye döner. Sanılanın aksine yeni rejimin en önemli isimlerinden biri haline gelir. Ülkeye döndükten sonra büyük zorluklar yaşayan Loh’a daima destek olur. Ancak yeni rejim Ken’i yüceltip büyütürken Loh’a büyük zarar verir. Ken Loh’un ülkeyi terk etmesi için elinden geleni yapar.

Vefalı Çoğu zaman çapkınlığı ve eğlence düşkünlüğü nedeniyle başkaları tarafından eleştirilse de Ken, dostlarına karşı vefalıdır ve onların iyiliği için elinden geleni yapar: “Kızları elbette çok seviyorum. Ama babamdan çok değil, şerefimden çok değil. Yurdundan da çok değil” (Buğra 1990, 16).

Dostane Dışa dönük ve yumuşak başlı bir kişiliğe sahip olan Ken, en yakın dostu olan Loh’u onun aşık olduğu Lili’yle tanıştırır: “KEN – Bakmayın siz onun pısrık görünüşüne; üniversitenin en parlak öğrencisidir o” (Buğra 1990, 4).

Özgüvenli Başkalarının sataşmaları, saldırıları ve alaylarına hemen karşılık verir: Bu da onun mantıklı ve özgüvenli bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir: “KEN – Haydi oradan kamışçı, sen de... Niye bastıra bastıra söyledin onu? Niçin her şeyden çok oluyormuş?” (Buğra 1990, 15).

Mağrur Ailesinin servetine güvenerek devrimci gençleri küçümser. Devrimin en çok servet sahiplerine ihtiyaç duyacağını söyler ve oyunun sonunda haklı olduğu ortaya çıkar: “KEN – Sen beni kendinle bir mi tutuyorsun? Budala! Püf deseler uçarsın sen. Bana gelince, millî kapitalistlerin en önemlisiyim ben. Beni firmalarımın milletlerarası ünü ve kredisi koruyor” (Buğra 1990, 31).

Zeki Çevresindeki olayları ve kişileri doğru bir şekilde gözlemleyebilen Ken oldukça zekidir: “KEN – (...) Ben namussuz diye dikilirken namussuz olabileceğine, hatta namussuz olabilmenin yollarını araştırmaya başladığını bal gibi gösterdin” (Buğra 1990, 32).

Yardımsever “KEN – Hazırlan öyleyse. Bize gideceğiz. Bahçedeki küçük evi hazırlattım senin için. Korkma, korkma; şimdi çok daha kuvvetliyim ben. Bir işe yaramadılar bu kuvvet” (Buğra 1990, 48).

Dostane Bütün olumsuzluklara ve zorluklara rağmen Ken Loh'u daima destekler ve her koşulda onun yanında olur. Onun ülkeyi terk etmesi ve kendini kaybetmemesi için elinden geleni yapar: “KEN – Sen istediğin kadar kurtlaştığını söyle; herkeste ve sende öyle çizgiler vardır ki, ölüm kalım savaşında bile silinmiyor onlar” (Buğra 1990, 53).

Kaynakça

Buğra, Tarık. *Yüzlerce Çiçek Birden Açtı*. Ankara: Kültür Bakanlığı Yayınları, 1990.

Köse, Hande. «Tarık Buğra'nın Tiyatro Eserlerinde Olay Örgüsü ve Şahıs Kadrosu.» Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Beykent Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, İstanbul, 2020.

Kuşak, Meryem. «Tarık Buğra'nın Tiyatroları.» Yüksek Lisans Tezi, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yeni Türk Edebiyatı Bilim Dalı, Cumhuriyet Üniversitesi, Sivas, 2012.